Risale-i Nur’dan Bir Kavram; Acz

Sözlük anlamı olarak”beceriksizlik, kuvvetsizlik, güçsüzlük” mânâlarına gelmektedir. Acz, yerçekimi, merkez-kuvvet gibi kainatın her tarafında ve bütünzamanlarında geçerli fıtrî bir kanundur. Kanun olmasının neticesidir ki, yıldızlardan atomlara, basit yapılıelementlerden kompleks yapılı,insanlara kadar bütün varlıklarınortak özelliğidir.

Hüve Nüktesinde anlatıldığı gibi, bir avuç havadaki zerrelerin milyarlarca işi karıştırmadan, noksansız bir şekilde yapması, kesinlikle kendi kudretinin eseri değildir. Belki, o küçük kürelerin pek büyük ve çeşit çeşit işleri şaşırmadan yapmaları, Kadir-i Mutlakın varlığının apaçık bir delilidir. Çünkü, Birinci Söz’de geçtiği gibi, en basit fikirli bir insan bile, köyün tamamını boşaltıp zorla bir takım işlerde çalıştıran bir adamın, devlet nâmına hareket eden bir asker, bir memur olduğunu ve bu sayede kendi gücünden çok daha büyük işleri yapabildiğini anlayabilir. Aynı bunun gibi, o minik zerrelerin de kendi güçleriyle, ilimleriyle sayısız radyo ve televizyon yayınlarını, telefon konuşmalarını ilettikleri, hiçbir akıl sahibi tarafından söylenemez. Öyleyse, bütün varlıklar âcizlikleri içinde çok ağır yüklerin altından kalkmaları ile, sonsuz bir kudretin nâmıyla hareket ettiklerini göstermektedirler.

Varlıklar içerisinde, hareketlerine en fazla özgürlük tanınan insandır. Bu sebepten, istidat ve kabiliyetleri bakımından, diğerlerine oranla çok daha gelişmiş bir mahiyete sahiptir. Fakat, bütün bunlara rağmen insan bile, âcizlik dairesinin dışında değildir. Hatta denilebilir ki, kabiliyetlerindeki sınırsızlık, onun âcizlik derecesinin daha da artmasına neden olmuştur. Mesela, günümüzde insanlık, medeniyetin ve teknolojinin ilerlemesiyle birçok harika buluşlar yapmıştır. Bu gelişmeler, birçok insanın gururlarını arttırmış ve bir nebze de olsun âcizliklerini unutturmuştur. Hatta, bazılarında her şeyi bilimden ve teknolojiden beklemek gibi bir inancın oluşmasına bile sebep olmuştur. Fakat aslında, insanlığın keşfettiği medeniyet harikalarının tümü, yapmaktan âciz olduğu şeylerin ne kadar çok olduğunu ve yapabildiklerinin ise oldukça basit seviyeli taklitler mertebesinde kaldığını göstermiştir. Yani, teknoloji harikası mükemmel bir uçağın, bir sinekten sanat cihetiyle ne kadar aşağı düştüğünün farkına varılmıştır. Gökyüzünün dev uçakları olan yıldızların ve gezegenlerin yanında, en hızlı uçakların bile ne kadar yavaş kaldığı anlaşılmıştır.

İnsanın çok âciz bir yaratılışta olması, Allah’ın kendini tanıttırmak ve nihayetsiz kudretini bildirmek istemesinden kaynaklanmaktadır. Sonsuz bir kudretin anlaşılması, aydınlığın karanlıkla bilinmesi gibi, ancak âcizlikle mümkündür. Termometrenin sıcaklığa ait en ufak değişimlere duyarlı olması gibi; insandaki âcizlik de, Allah’ın kudretinin nihayetsiz tecellilerine karşı termometreden çok daha hassas bir duyarlılığa sahiptir. Bundan dolayıdır ki, insan âcizliğini ne kadar fazla hissederse, Cenab-ı Hakkın kudretinin nihayetsiz mertebelerine o kadar geniş bir dairede ayna olabilmektedir.

İnsanın çektiği sıkıntıların hemen hepsinin altında yatan ve hayatı boyunca sürekli ona acı çektiren en korkunç manevi yarası, acziyetidir. Eğer tedavi edilmezse ve şifa verici ilacı bilinmezse, hayattan alınan lezzetlerin tamamını acılaştırmak için yeterli bir sebeptir. Bu sebepten, insan için hayatının en büyük meselelerinden biri de, acizlik yarasını tedavi etmek çarelerini araması olmalıdır. Şimdiye kadar bulunan onun en güzel çaresi ise, Kur'ân'ın eczahanesinde keşfedilen sabır ve tevekkül ilaçlarıdır. Yani, insanı aciz bırakan musibetlere, hastalıklara, kuyruklu yıldızdan gözle görülmeyen bakterilere kadar onu korkutan birçok düşmanlarına karşı, sabır ve tevekkülden gelen kuvvetle dayanmasıdır. Öyle ise, kainatta hiçbir şeyden korkmamak ve hayatı acılaştıran her türlü elemlerden kurtulmak için, âcizlik tezkeresiyle Allah'a iltica ve tevekkül etmek gereklidir.

İnsan âciz bir fıtratta yaratılmasıyla hayatı boyunca çocukluk halini yaşar ve daima şefkate muhtaçtır. Nasıl ki, küçük bir çocuğun aczindeki ve zaafındaki kuvvet, anne ve babasını onun yardımına koşturur. Aynı şekilde, insanın aczinde öyle bir kudret gizlidir ki, o sırla bütün varlıklar onun yardımına koşturulmuş ve ona itaat ettirilmiştir. Yani, insan âcizliğinin derecesi nispetinde Allah'ın şefkatini ve rahmetini kendisine celb etmiştir. Nihayetsiz âcizliği içindeki bu sırdır ki, Cenab-ı Hakka iman edip iltica etmesiyle, yeryüzünün nazik bir sultanı ve halifesi olma mertebesine yükselmiştir.

İbadetin mânâlarından biri de, insanın kendi aczini ve etrafındaki diğer varlıkların da çaresizliklerini görüp, hissederek Cenab-ı Hakkın kudretine iltica ve tevekkül etmesidir. Yani, kaldırmaktan âciz olduğu bütün maddi ve manevi ağırlıklarını Cenab-ı Hakkın kudret eline emanet etmesiyle, Onun işlerine karışmaması ve sadece Ona güvenmesidir. Aksi taktirde, alâkadar olduğu bütün varlıkların sıkıntılarını da, kendi başına yüklemekle, hayattan istifa ettirecek derecede acılar çekecektir.

Hastalık ve musibetler insana riyasız, ihlâslı manevi bir ibadeti kazandıran en selametli yoldur. Çünkü, insan hastalık vasıtasıyla, aczini tam mânâsıyla hisseder. Cenab-ı Hakka karşı hem hâliyle hem de sözüyle duâ ve niyazda bulunur. Hatta, Cenab-ı Hakkın, aczi insanın fıtratına yerleştirmesinin hikmeti, daimi olarak kendisine duâ ve niyaz ile iltica edilmesini istemesinden kaynaklanır. "Eğer duânız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?" âyetinin hükmü gereği, insanın duâsının çok büyük bir ehemmiyeti vardır. Madem ki, insanın yaratılış gayesi ve onu diğer varlıklardan üstün kılan şey, onun duâsı ve niyazıdır. Acziyet ise, bunu daimi olarak temin etmektedir. Öyle ise insan, âcizlik madenini sürekli olarak işleterek ve onu bir nevi şükür makinesi gibi yaparak, Cenab-ı Hakkın rızasını kazanmak yolunda sarf etmelidir.

İnsanın âciz kaldığı meselelerin belki de en önemlisi, kainatın Yaratıcısının kim olduğu ve kendisinin nasıl bir mahiyette yaratıldığı gibi meselelerdir. Özellikle de, "Sizler kimlersiniz? Nereden geliyorsunuz? Nereye gidiyorsunuz?" gibi soruların cevapları, asırlarca insanların akıllarını acz ve hayretler içerisinde bırakmıştır. İnsanlığın bu yarasını ise, Allah'ı, ahireti, cennet ve cehennemi tanıttırmasıyla en güzel bir şekilde tedavi etmek çaresini bulan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm olmuştur.

Netice olarak, insan için hayatta kazanacağı değer ve makam bakımından âcizliğini anlamasıyla, Kadir-i Mutlak olan Allah'ın nihayetsiz kudretinin derecelerine ölçü ve mikyas olması yeterli bir itibârdır, yüksek bir şereftir.